

CONFERENTIE &
DEBAT - 14 u
Beurs van Libramont

26 juli 2008

**BIODIVERSITEIT
EN LANDBOUW**

Persdossier

Geen landbouw zonder biodiversiteit

Context

Zowel biodiversiteit als landbouw zijn essentieel voor het welzijn en het overleven van de mens. Biodiversiteit zorgt voor zuurstof, geneesmiddelen, vruchtbare bodems, zuivering van water en lucht, bestuiving van groenten en fruit, en nog zoveel meer. De landbouw vermenigvuldigt de biodiverse grondstoffen en brengt deze tot bij de mens, zorgt voor inkomens en tewerkstelling.

De activiteiten van de mens hebben een grote impact op de ecosystemen van onze planeet. Landbouw is hiervan een voorbeeld bij uitstek. Traditionele landbouwpraktijken zorgden ook in ons land voor een grote variatie aan habitats. De huidige, meer intensieve procédés veroorzaken echter een snelle achteruitgang van de biodiversiteit.

Doelstelling van de conferentie

Dit jaar zet het Verdrag van de Verenigde Naties inzake biologische diversiteit daarom het belang van duurzame landbouw in de kijker. Deze vorm van landbouw houdt niet enkel rekening met biodiversiteit, maar zorgt ook voor voldoende voedselproductie, goede landbouwinkomens en een verbeterd welzijn voor de toekomst.

De Stuurgroep 'Biodiversiteitsverdrag' heeft de jaarlijkse Landbouwbeurs van Libramont uitgekozen om met de betrokken actoren in debat te gaan over de te nemen maatregelen om de biodiversiteit in landbouwmilieus beter te behouden en te beheren.

Een minister en een landbouwer, maar ook wetenschappers, een landbouw- en een milieuorganisatie doen hun visie uit de doeken om er daarna met elkaar en het publiek van gedachten over te wisselen en de sleutelementen en voorbeelden van goede praktijken in aanbevelingen te gieten, bestemd voor het beleid en andere actoren.

Een dossier met deze aanbevelingen, evenals voorbeelden van enkele succesverhalen waarbij biodiversiteit en landbouw hand in hand gaan, zal worden verspreid naar het einde van de zomerperiode toe.

Programma

Met de steun van Sabine Laruelle, Federaal Minister van KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid.

14.00: Maarten Hens, wetenschapper bij het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO): schets van het spanningsveld tussen biodiversiteit en landbouw en stand van zaken

14.10: Benoît Lutgen, Waals Minister van Landbouw en Leefmilieu: het milieubeleid inzake landbouw

14.20: Didier Vieuxtemps, adviseur bij de FWA: visie van een landbouworganisatie

14.30: Jos Gysels, hoofd van de cel Beleid bij Natuurpunt: het standpunt van een milieuvereniging

14.40: François-Hubert du Fontbaré, landbouwer in Fumal: ervaringen vanop het terrein

14.50: Grégory Mahy, professor aan de Landbouwuniversiteit van Gembloux: besluit

15.00: Debat en aanbevelingen

Het Verdrag van de Verenigde Naties inzake biologische diversiteit en het werkprogramma landbouw

 Het Verdrag inzake biologische diversiteit (VBD) werd goedgekeurd tijdens de Wereldtop in Rio de Janeiro, die plaatsvond in 1992. Het Verdrag heeft drie hoofddoelen: (1) het behoud van de biologische diversiteit, (2) het duurzaam gebruik van diens elementen, en (3) de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van de biologische rijkdommen.

Om het behoud en het duurzaam gebruik van de landbouwbiobiodiversiteit en de diensten geleverd door de landbouwecosystemen te verzekeren, ontwikkelde het VBD een werkprogramma voor de landbouwbiobiodiversiteit evenals initiatieven voor pollinistoren, bodembiodiversiteit en voeding. Bovendien stelt het VBD de ecosysteembenadering voorop, een geïntegreerd beheer van het land, het water en de levende rijkdommen.

www.cbd.int/agro/pow.shtml

Level of Diversity	Biodiversity	Agricultural Biodiversity
Ecosystem	An ecosystem is a dynamic complex of plant, animal and micro-organism communities and their non-living environment interacting as a functional unit. Different types of ecosystems include forests, grasslands, wetlands, mountains, coastal areas, lakes, and deserts.	The diversity of agro-ecosystems partly results from both agricultural and non-agricultural land and water uses. Examples of agro-ecosystems include rice paddies, pastoral systems, aquaculture systems, and cropping systems and the broader ecosystems within which these are based. Elements of these systems may be combined to form mixed systems.
Species	A species is a group of morphologically similar organisms that are able to interbreed and produce fertile offspring. A diverse number of species exists for plants, animals and micro-organisms.	The diversity of plants and animals used in agriculture resulted from human management of biodiversity for food, nutrition and medicinal purposes. For example, domesticated livestock include cattle, sheep, chickens, and goats. Examples of crop species include wheat, banana, cabbage, sweet potato, and ground nuts.
Genetic	Genetic diversity is the variation of genes for all individuals within a species; it determines the uniqueness of each individual, or population, within the species. The expression of DNA into traits, such as the ability to tolerate drought or frost, facilitates adaptation to changing conditions.	The diversity within species partly results from the selection by farmers based on specific traits to meet environmental and other conditions. For example, many varieties of corn, or maize, have been developed based on traits such as taste, height, colour and productivity. Many of these are now maintained as distinct populations entirely within agriculture.

Bron : Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2008), Biodiversity and Agriculture. Safeguarding Biodiversity and Securing Food for the World.

<http://www.cbd.int/doc/bioday/2008/ibd-2008-booklet-en.pdf>

Kernboodschappen van het Verdrag inzake biologische diversiteit

Biodiversiteit vormt de basis voor de landbouw. Het behoud van de biodiversiteit is cruciaal voor de productie van voedsel en andere landbouwgoederen, en voor de andere baten die ze biedt zoals voedselveiligheid, inkomsten, tewerkstelling, enz.

De biodiversiteit ligt aan de oorsprong van plantenvariëteiten en dierenrassen. De biodiversiteit van landbouwlandschappen waarborgt de ecosysteemdiensten die noodzakelijk zijn voor de landbouw.

De landbouw draagt bij tot het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit, maar is ook één van de belangrijkste oorzaken van het verlies aan biodiversiteit. Landbouwers en landbouwproducenten zijn bewakers van landbouw biodiversiteit en bezitten de nodige kennis om ze te beheren en te behouden.

Duurzame landbouw schat de biodiversiteit naar waarde en versterkt ze. Duurzame landbouw gebruikt het water, het land en de voedingsstoffen op een efficiënte manier om duurzame economische en sociale baten te bewerkstelligen. De hinderpalen die een overschakeling naar duurzame landbouw op grote schaal in de weg staan, dienen te worden weggewerkt.

De landbouwproducenten spelen in op de wensen van consumenten en beleid. Om nu en in de toekomst de voedselveiligheid, kwalitatieve voeding en goede inkomens te waarborgen, dient de voedselproductie te worden verhoogd, maar dan wel via een duurzame en efficiënte landbouw. Samen met een verantwoorde consumptie en een adequate landschappelijke inrichting zal zo'n vorm van landbouw het behoud van biodiversiteit mogelijk maken.

Interacties tussen landbouw en biodiversiteit in België

Niet minder dan de helft van het Belgisch grondgebied wordt gebruikt voor landbouwdoeleinden. Landbouw draagt dus een grote verantwoordelijkheid naar milieu en biodiversiteit toe.

Landbouw is een activiteit die verder gaat dan de gewone voedselproductie en die natuurlijke rijkdommen zoals bodem en water verbruikt en beïnvloedt. Door de eeuwen heen heeft de landbouw bijgedragen tot de vorming en instandhouding van een grote verscheidenheid aan landbouwlandschappen (velden, weiden, hagen, ...) die vaak belangrijke halfnatuurlijke habitats voor wilde fauna en flora vormen.

Bovendien speelt de landbouwsector een multifunctionele rol als voedselproducent, beheerder van de biodiversiteit, motor van de economie in landelijke gebieden, die alle belang heeft bij het behoud van lokale soorten, variëteiten en rassen.

In de laatste decennia hebben de intensifiëring en de specialisatie van de landbouw geleid tot een aanzienlijk verlies van de biodiversiteit in en rond landbouwgebied. Zo zijn de vogelpopulaties in landbouwgebied de laatste decennia duidelijk afgenomen.

Nationale Belgische Biodiversiteitsstrategie (2006-2016), luik landbouw

Teneinde een gemeenschappelijk strategisch kader te ontwikkelen om de biodiversiteit in ons land te vrijwaren, hebben de belangrijkste Belgische actoren inzake biodiversiteit de Nationale Biodiversiteitsstrategie 2006-2016 opgesteld. Deze werd op 26 oktober 2006 goedgekeurd door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu.

De Strategie definieert acht operationele doelstellingen inzake landbouw. Deze doelstellingen houden rekening met de Europese verplichtingen in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

- 4c.1 Beter rekening houden met biodiversiteit bij crosscompliance criteria
- 4c.2 De rol van landbouwers als actoren van biodiversiteit verbeteren en aanmoedigen
- 4c.3 Landbouwdiversificatie promoten
- 4c.4 De integratie van biodiversiteit in plattelandontwikkeling promoten
- 4c.5 Duurzaam gebruik van genetische rijkdommen voor voeding en landbouw promoten
- 4c.6 De impact van pesticiden op de biodiversiteit beperken
- 4c.7 Voorkomen dat gekweekte GGO's leiden tot achteruitgang, verdringing of genetische contaminatie van lokale landbouwvariëteiten en bijbehorende wilde flora en voorkomen dat ze de omringende wilde biodiversiteit negatief beïnvloeden
- 4c.8 Garanderen dat de productie van planten voor hernieuwbare energie geen negatieve invloed heeft op de biodiversiteit

De volledige tekst van de Nationale Strategie kan worden geraadpleegd via:

<http://www.biodiv.be/implementation/docs/stratactplan>

Andere bronnen en educatieve dossiers inzake landbouw en biodiversiteit zijn verzameld op de pagina <http://www.biodiv.be/implementation/ibd/ibd2008> van het Belgische uitwisselingsweb voor het Verdrag inzake biologische diversiteit.

Meer informatie over de initiatiefnemers

De Stuurgroep 'Biodiversiteitsverdrag'

In België behoren het behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit voornamelijk tot de bevoegdheid van de gewesten. Om een coherente nationale politiek te voeren is een zekere coördinatie echter essentieel. De Stuurgroep 'Biodiversiteitsverdrag' is één van de thematische comités die in 1995 werden opgericht door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu om een gecoördineerd antwoord mogelijk te maken op Europese en internationale verplichtingen.

De Stuurgroep 'Biodiversiteitsverdrag' bestaat niet enkel uit vertegenwoordigers van de gewesten en het federale niveau, maar bevat eveneens wetenschappelijke en technische experts (natuurbehoud, landbouw, bossen, ...) die hun kennis ter beschikking stellen in het kader van bepaalde dossiers. Het voorzitterschap en het secretariaat van het comité worden in acht genomen door het Nationaal knooppunt voor het Biodiversiteitsverdrag.

www.biodiv.be/implementation/authorities/steeringcom

Het Nationaal knooppunt voor het Biodiversiteitsverdrag

Het Nationaal knooppunt stimuleert het behoud evenals het duurzame en eerlijke gebruik van biodiversiteit via adviezen aan beleidsvoerders, bewustmakende en sensibiliserende activiteiten en inspanningen inzake ontwikkelingssamenwerking. Het Nationaal knooppunt werd opgericht in 1995 en wordt gehuisvest door het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN).

Voor meer inlichtingen over het Verdrag en biodiversiteit in het algemeen:

Nationaal knooppunt voor het Biodiversiteitsverdrag
Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29 - 1000 Brussel

W: www.natuurwetenschappen.be/biodiv

E: biodiversiteit@natuurwetenschappen.be

T: 02 627 45 45